

Szerkesztői iroda:
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház).
 a hová a lap szellemi részét illető közle-
 mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
 Egész évre 32 korona.
 Félévre 16 korona.
 Negyedévre 8 korona.
 Egy hóra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
 ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:
Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögecentiméternyi tér hirdetői ára
 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
 kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Nyilttéri cikkek garmond sora után
 40 fillér fizetendő.

Termékenység.

Kolozsvár, novemb. 7.

Azt senki sem vonhatja kétségbe, hogy a Széll kormány nem eléggé termékeny. Ellenkezőleg azt kell állítanunk, hogy szóban és írásban, vagyis parlamenti szónoklásban és törvényjavaslatok gyártásában többlet produkál a kellelténél.

A képviselőház tegnapi ülésén is nemkevesebb, mint öt törvényjavaslatot terjesztett elő, nem is véve számításba azokat, a melyek már megelőző időközökben elintéztettek.

Ami azt illeti, hogy az ilyen tömeges javaslat termelés egészséges és céltudatos kormányi tevékenységre mutat-e általában éppen a most beterjesztett javaslatokról el kell ismerni, hogy ezek valamennyije fontos közérdeket érint és ezen jogviszonyok szabályozása tényleg közszükséget képez.

A ki és bevándorlás kérdésének szabályozása, a határrendőrség rendezése, új csendőrkörlet parancsnokságok szervezése, az utlevél ügy rendezése kétségtelenül szükséges és hasznos törvényhozási feladatokat képeznek és a kormány csak a rég érzett szükségnek tett eleget és réghangoztatott követelést elégitett ki ezen javaslatok megkésztésével.

Igy hát, csak elismeréssel kell azokat fogadnunk, mint olyan kedvezményezést, a mely bizonyos rendszetben állapotokat akar megszüntetni és szabályozatlan jogviszonyokat rendezni.

Csak az a kérdés, hogy az ilyen tömeges termelés nem esik-e a rendezéssel kapcsolatos rovására.

Különösen az a baj az ilyen tömeges előterjesztéseknél, hogy a törvényhozás tagjainak alig jut kellő idejük egyik másik nevezetesebb javaslatot szorgosan áttanulmányozni, a mi pedig az úgy alapos elintézésének esik a rovására.

Azt éppen a Széll kormány uralkodásának ideje alatt már tapasztalhattuk, hogy egyes javaslatok behatóbb tanulmányozása és megíratására az országgyűlés tagjának nem áll megfelelő idő a rendelkezésére. Már pedig a törvényeknek az életben csak akkor vesszük hasznát, ha azok a gyakorlati életpasztorátokkal rendelkező férfiak érett megfontolása mellett alkotnak meg.

Abban pedig alaposan kételkedhetünk, hogy amolyan futtában való tárgyalás, a minő ilyen tömeges javaslatok elintézésénél szokásos oly tartalmat adhatna az egyes tömegeknek, a mely alkalmas lehetne arra, hogy az élet szükségleteit hasznosan elégítse ki.

Nem az ellen van nekünk észrevételünk, hogy a kormány a felismert szükségnek ilyen törvényalkotásokban

eleget tegyen, csak azt kívánjuk, hogy a helyes sorrendet megtartsa és főképpen azt, hogy a törvényhozásnak kellő időt hagyjon az egyes javaslatok alapos megfontolására.

Semmi sem rosszabb, mint ha törvényeket *elsietve* hoz az országgyűlés. A magyar törvénytarban sok olyanalkotással találkozhatunk, a melyek éppen amiatt nem váltak be a gyakorlati életben, mert, a kik azokat alkották nem végeztek alapos munkát, mert nem voltak abban a helyzetben, hogy kellő idejük legyen az alapos és körültekintő munka végzésére.

Nagy a gyanunk, hogy a most egyszerre beterjesztett öt javaslat sorsa is ilyen lesz. A mit az is bizonyít, hogy a kormány már eleve kijelentette, hogy ezeket sürgősen óhajtja tárgyalatni.

Hát annyi igaz, hogy többek között a ki- és bevándorlás ügyének rendezése immár elődázhatatlan, de ez maga is oly jelentős kérdés, hogy annak alapos megpuhítására sok idő szükséges, mert éppen ez a kérdés mélyen belelóg a nemzeti élet létérdekeibe.

Nem kell tehát hajszolni az elinté-
 zést, mert ez mindig az alaposság rovására esik. Maga az ügy természete és fontossága határozza meg, hogy mennyi idő kell azok tanulmányozására.

Ezt az időt okvetlen rendelkezésre kell adni, mert csak így várhatunk azoktól üdvös eredményeket.

Három új csendőrkörlet. A három új csendőrkörlet felállításáról szóló törvényjavaslat elrendeli, hogy a 1881. évi III. t. alapján szervezett m. kir. csendőrség felügyeleti területe, az idézett törvény 2. §-ának megváltoztatásával kilencz csendőrkörletre osztatik be. Az eddigiek székhelyei megmaradnak; míg a jelen törvény értelmében felállítandó VII. körlet székhelyül: Nagy-Szeben, a VIII. körlet székhelyül: Debreczen, végül a IX. körlet székhelyül: Szombathely városok jelöltetnek ki.

Az új katonai javaslatok.

Budapest, nov. 6

Tegnap nyújtotta be Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a képviselőházhoz a visszavont póttartalékos törvény helyett az új katonai javaslatokat. A javaslatok egyike a közös hadsereg ujonczjutalékát az eddigi 103,100 fő helyett az 1903. évre 125 ezer főre, a honvédség ujonczjutalékát pedig az eddigi 12,500 fő helyett 15 ezer főre emeli föl. Ez a javaslat már a számokban is lényegesen eltér a visszavont javaslatoktól és pedig Magyarország rovására. A visszavont javaslat ugyanis 20,000-rel emelte a közös hadsereg és 3000-rel a honvédség ju-

talékát, a mostaniellenben 21.000 többletet juttat a közös hadseregnek és 3500-at a honvédségnek. Mondanunk sem kell, hogy ha már áldozni kell, a magyar nemzet szívesebben áldoz a honvédség, mint a közös hadsereg javára, mi az oka mégis, hogy a fel-
 emelt kontingens egy részét elvonták a honvédségtől, és a közös hadsereg javára fordították? Talán Magyarország előfordult renitenciát akarták ezzel megbüntetni?

A másik javaslat meg ajánlja az 1903. évre az emeltt számú ujonczokat, de egyszersemind felhatalmazza a kormányt, hogy a legifjabb póttartalékosokból 6 ezret behívasson, hogy a hadsereg hiánya addig is, amíg a fel-
 emelt ujonczjutalék 1903 őszével behivatik, fedezve legyen. A fel-
 emelt ujonczjutalékból Magyarországra 53.438, póttartalékosokból 2565 fő esik, amihez, ha hozzászámítjuk a honvédség 2500 többletét és összehasonlítjuk a régi 43.889 főnyi jutalékkal, kitűnik, hogy Magyarország véradója e javaslatok folytán összesen 13.614 fővel emelkedik!

Hogy teljes legyen az öröm, az a második javaslat egy kis póthitelt is tartalmaz, amit a hadügyminiszter az 1902. évben már elköltött. Ez az összeg 1,328,000 koronára rug, amiből ránk 456 ezer korona esik.

A javaslatok tárgyalása előreláthatólag nagy vihart fog a képviselőházban okozni.

Az erd. ref. egyházkerületből.

Az igazgató-tanács jelentése.

Az erd. ref. egyházkerület igazgató tanácsának évi jelentéséből közöljük a következő részeket:

Igazgatótanácsi ülés 18 alkalommal tartott és ez üléseken együtt 723 ügydarab nyert elintéztet, a 16 drb. közigazgatási bírói ügyrel együtt, tehát az összes beadványoknak 13%-a igényelt ülési tárgyalást és ellátást, míg a többi ügydarab elnöki elintézésben részesült.

Kiadóhivatalunk ügyforgalmának föltüntetéstől jelentjük, hogy a lefolyt év alatt 4360 drb. levelet, illetve csomagot adtunk postára; helyben pedig 1243 drbot kézbesítettünk küldöncz által, a rendes ülési és bizottsági meghívókön kívül.

Igazgatótanácsi állásáról lemondott Szász Dénes aa., abból az okból, mert ő Felsőegye által kuriai bíróvá nevezetett ki és így lakását Budapestre kellett áttennie. Távozása érzékeny veszteséget jelent, mert nagy jogi tudásával, előrelátó bölcsességével igazgató tanácsunknak kiváló szolgálatakat tett.

Tiszteletdíjait soha sem vette föl, hanem az e czímen folygylt 900 koronát, egyenlő részben a szeretetháznak és a felsőbb leánynevelő intézet alapjának ajándékozta.

Általában rendben és minden fennakadás nélkül folyt az egész évi ügykezelés.

Ugyanezt jelenthetjük, általánosságban, az egyházmegyei adminisztrációról is, a mi egyuttal szolgáljon elismerésül nt. Eszperes

aainak, kik lankadatlan buzgósággal igyekeznek folyton szaporodó dolgaikat lehetőleg jól elvégezni.

Az adminisztráció gyorsítása és pontosabb tétele czéljából összegyűjtötte igazgatótanácsunk, főtisztelőtt Püspök aa. indítványára, a közigazgatás és kormányzás minden ágára vonatkozólag kiadott összes körrendeleteket, utasításokat és irányadó szabályzatokat és „Rendeletek Tára, czímen kiadatta e gyűjteményt közhasználatra.

Az 1898. évi XIV. t. cz. alapján folyamatba indított fizetésrendezést immár teljesen befejeztnek nyilváníthatják, sőt az idén már az 1900 koronáj való kiegészítésben részesültek lelkeszeink, tehát a törvényben biztosított fokozatos emelkedés is kezdetét vette.

Pénzügyi helyzetünk, a közelmúlt néhány évhez viszonyítva, határozott javulást mutat és véleményünk szerint a javulás állandó és fokozatos leend. A lendület egyfelől a szigorú takarékoságban, másfelől pedig a budapesti bérházak és részben az értékpapírok jövedelmezőségének emelkedésében lel indokát.

Már a múlt évi közgyűlésnek volt szerencsénk bejelenteni, hogy vett utasításunk értelmében eladóvá tettük volt az egyházkerületi közalap m.-n.-zsombori birtokát és szeszgyárárt, a mely törekvésünk ez év folyamán sikerült is, a mennyiben a szóban forgó birtoknak és szeszgyárnak Brunner Jakab részére, 150,000 korona vételáron való eladása folyamatban van.

A kongrua rendezés teljes befejezésével sok tekintetben szükségesnek látta igazgatótanácsunk az összes papi díjleveleknek egyöntetű alakban leendő újbóli kiállítását.

A múlt évi egyházkerületi közgyűlés különböző meghagyásainak teljesítéséről az alábbiakban van szerencsénk beszámolni, de mielőtt ezt tennők, kötelességszerűleg tudomásra kell hoznunk a főtisztelőtt egyházkerületi Közgyűlésnek azt a sajnos tényt, hogy 1900. évi közgyűlés 25. jkvi számú határozata alapján, a magyar országgyűléshez intézett sérelmi panaszunkra, melyben erdélyi róm. kath. püspök hivatalos czímzése tárgyában kiadott vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezését kértük, mai napig sem kaptunk választ.

Az egyházkerületi közgyűlés tagjai közül elhaltak a múlt év folyamán: br. Kemény Béla, udvarhelyi egyházmegyei főgondnok, Szalanczy Lőrincz, szebeni elmegyei főgondnok, Ujvári Cz. József, volt verecegyházi lelkes és széki egyházmegyei képviselő, Herepei Árpád, udvarhelyi egyházmegyei képviselő, Benedek Sámuel, erdélyvidéki képviselő, Borbáth Pál, szebeni egyházmegyei képviselő Parádi Kálmán igazgatótanácsos aa. és Domján István s-szentgyörgyi tanár aa. Üresen hagyott helyeik betöltése iránt részben már megtörténtek az intézkedések, részben pedig a főtisztelőtt egyházkerületi Közgyűlés választása által fognak az utódok kijelölteni.

Az erdélyi művészek tárlatán.

Kolozsvár, nov. 7.

Aesthetikusnak, kritikusnak lenni a mai világban nem nagy dolog — csak ügyesen kell a tárgyhöz tartozó egy pár idegenszót néhány magyar szóval összevegyíteni és mindjárt előlál az aesthetikus, a kritikus. Pl. pastel, aquarell, tonus, kontur, paletta, tubus, markans, frappans, dilettans, genre, stb. Kijelentem előre is, hogy én kritikus nem vagyok, aesthetikus is csak annyiban,

A Mária őszinte, beszédes szemeiben felvillant egy lelkesült sugár.

Alacsi Sándor az én jövendőbeli vőlegényem ... Megkért már ... a napokban cserélünk mátká gyűrűt ...

Riczi halkan, idegesen, kiséss egyenesen felkaczagott és hatásos pózzal támaszkodott a földre helyezett rakettjére.

Bolondokat csacsogsz fiaeskám ... de tetszel nekem mullatató, együgyű naivitásoddal ... Határozottan furcsa figura vagy az én szememben, de nem unszimpatikus. Csepet sem hasonlítasz az én cimboraimhoz. Tudod: a Fifi, Dicsi, Czini, Zsazsa, Trusi az én epigonjaim! Tudod borzasztó! Nem vagyok képes elég excentricitást felfedezni a magam részére modorban, toalettnben, passziókban, a mit azonnal át ne vennék ... De kérlek mesélj a te kitűnő dolgaidról ...

És úgy kezdett vele bánni, mint a kinek a szavai komolyságára mit sem lehet adni, de mulatni pompásan lehet a rovására.

Látszott, hogy a Mária bemutatkozásába is kételkedett.

Mária szeliden hallgatta az affekta, ideges fecsegést; nem sértődött meg a lenéző modortól, sőt az ő nyugodt, szeretetteljes lelkével szinte szánalmat érzett a Riczi különözésegei miatt.

Jó — felelte — barátokozunk együtt... Riczi felbiggyesztette ajkát.

Ah! Barátság! Milyen parvenű és szentimentális izű szó! Nekem csak cimboráim vannak. Így fessebb a dolog!...

Mária csodálkozva vállalt vont, azután a szövetség megkötésére megakart csókolni Riczit.

Quelle idé! Ne limonádéskodj. Elavult nyalakodás. A puder protestál ellene. Mária ámulva rázta meg a fejét.

A Governantom mindíg elrejtj előlem a rizsporát, hogy még tréfából se járjak vele.

Riczi fitymáló gesztust tett.

Nó az én Miss-em azt tartja, hogy

a mennyiben a saját izlésem után reáfogom valamire, hogy szép — ez pedig sem nem használ, sem nem árt. Az erdélyrészi művészek tárlatáról nem akartam írni, mert láttam, illetve olvastam, hogy nap-nap után jönnek a tárczák róla és hogy most mégis irok teszem azt azért, mert van két művész a kiállító között, akikről egy pár sort szeretnék írni.

Fadrusz, Strobl, Ligeti, Benczur, Neogrady, Telepy, Roskovics, Kézi-Kovács, Faragó, Lotz, Innocent, Aggházi stb. munkáiról nincs mit írjak — hiszen őket a kül- és belföld hivatott kritikusi avatták nagygyá; műveiket hatalmas, mély tanulmányok fejlesztették széppé.

Munkácsinak, mikor egyszer egy toll felajánlotta perczégeit azt mondta; „köszönöm, de nincs szükségem reá — ön nekem sem nem árt — sem nem használ. Tehát az én hivatalom tollammal is úgy járnék. A kínai császár minden egyes tüsszentése — egy-egy lyrai költemény és minden köhögsége — eposz. A nagy kritikusok tudományon alapult bírálata értékes kincs, a kis emberek szívének, érzésének megnyilatkozása ilyen esetben semmi. Tehát azért nem akar ez az én írásom sem kritika lenni.

Biásini Mari, Montbach Emma, Peielle, Veress, Stein, Melka és a többi művészek képeiről elmondtak már sok szépet, én sem tudnék többet mondani — tehát nem is foglalkozom velök, hanem reátérek Kőváry festőművészre.

A II. teremben a 15. számmal jelölt kép „Czigány vacsora” czímen van a katalogusban. Kővárynak már évekkel ezelőtt volt néhány czigány képe a pesti mútárlaton kiállítva. A pesti jury igen komoly és hozzáértő művészek és kritikusokból áll és ez a jury elfogadta a Kőváry képeit és kiállította. Ha a képek Pesten megállottak a helyöket — akkor azzal a kézzel forgatott ecsettel megfestett hason tárgyu kép itt is megállja a helyet. A Kőváry „Czigány vacsorája” élő alakokról van festve s ez meg is látszik a képen. Meglátszik azért, mert nem színházi kellékes osztotta ki a ruhát és öltöztette fel a czigány pereputtyát — mint a hogy teszik olyan helyen, a hol sátoros czigányokat nem láthatnak, hanem azok otthon — házilag készülték el olyan aktusra, a miről halvány sejtelmök sem volt. A nagyvárosi festő egy-egy napbaripított napzámosról fest czigányt — de azért jó — mert a szemlélő a mi hiányzik oda gondolja. A sátrat a műteremben perzsa szőnyegből állítja össze, mert nincs rongyos ponyva. A nagyvárosi festő gazdag ember — az teheti; az szépen tarkán megfesti, de nem igaz. A Kőváry sátoros czigányai élnek, beszélnek, tolvajok a szemekkel és boldogok a rongyok között.

A VII. teremben a 19-ik számú kép czíme: „Gyermekek arcképe”. Magántulajdon. Az igaz, hogy a megrendelő által rococo jelmezen lefestetett gyermekek olyan, van houtben cacao” benyomást tesznek az emberre, de a rococo bizony tarka és hogy a megrendelés úgy történt, arról a festő nem tehet. Ugyancsak a teremben a 22 és 26 számú arcképek a báró Wesselényi Mik-

egy jukkerlány nem indulhat el meztelen arcczal ... akár cipő ... kezítyű nélkül ...

Mária akkor egyet gondolt s a pajtáság megpecsételésére odanyújtott néhány legszebb, legillatosabb virágot a bokréfájából.

Szagos, jófélé virágok, magam ápoltam, öntözgettem a kis kertembe — mondta kedvesen.

Pfuj! ... irtózom az illatos falusi virágoktól. Mindjárt migrént kapok tőlük ... Mergi ... és ideges, tulzolt rémülettel eltolta a virágokat. Csak szalon disztil kultiválom a délszáki pálmákat, azádeákat, meg a ciklámet, krizantém, kaméleát. ... De hová indultál?

A frissenült kúrtós-kalácsommal akaram a kávé mellé felszolgálni — szólta Mária. Vendégeim vannak: Annuska, Erzsike, Zsuzsika, Juliska, Teréz. Kintn oszonnáznak a nagy díofa alatt.

Aztán minék mégysz magad a konyhára, speisza holmi effélékért? Ju! Nem utálok a konyha szagot?

Magam dagasztottam a kalácsot, olyan szálas a bele, hogy megdicsért érte az édes anyám is, a ki pedig soha sem didicsért, hogy ne legyen elbizakodott. Azt mondta: „Most már ideje, hogy férjezhadjalak, ne vársassuk soká Sándort. Nem vallok szögyent vele.” ... Már csak magam szölgáom fel ezt a kalácsot — mondta önérzetesen. Ha dolgozunk annál jobban esik a táncz.

Táncz! Ah! Tud-e jó valczereket a czigányotok? — Riczit csak az utolsó szó érdekelte.

Valczert? Nem hiszem ... de tudja jól a palotást, a toborzót, a magyar szölgót, a csárdást és nekipirult kedvtelten, még jobban, gömbölyli, ragyogó arca. Hát te honnét jöttél?

En a tennispályáról ugrottam meg. Ha utánam jönné a kis mérnök ... itt az árnyalt lombok alatt furfangosan nyilatkozatra bírnám. Olyan bamba, bátortalan! Fél a házasságtól a himpeller! Na majd bosszut állók rajta, ha a felesége leszék. Muszáj nekem szobalány, szakácsné ... Nyaranta pedig

TÁRCZA.

A nagymama ölében.

Írta:

Reschner Ilona.

— Milyen más viszonyok voltak akkor, — susogta álmosan a leány. — Milyen kis oktondiki voltak akkor a leányok; az életük olyan szerű lehetett, mint egy naiv, együgyű tündérmese ...

Bájos, pikáns arczocskája gondolkozó kifejezést öltött, bágyadt nézésű szemeit lassan lecsukta, idegesen fészkelődött a kis lábszásmolyon a míg befúrta fejét kényelmesen a nagymama ölébe és élnyolt egy gyenge ásitást.

A nagymama hátrahajította ősz fejét a nagy karosszék párnájára, egyik kezével bahrált az unokája borzas fejcskóján, a másikkal ráncos homlokát végigsimította, miközben keskeny, beesett szája hangtalanul tovább mozgott az öregség gyengeségétől.

Hosszu, álmidőző csend állt be ...

Nemsokára csak halk, egyenletes lélekzetvétel hallatszott a lámpavilágos szobában.

A nagymama elbeszélése átvoltadt az álmvilág aranykódébe ...

... Az ősi kuria jegenyesorában két leány tartott szembe egymással.

Az egyik nesztelen, imbolygó lépésekkel jött, csupa affekta graciozítás volt minden mozdulata. A pársi divatképek elsősgyelték volna magukat mellette hajlékony-ságra, kecsességé nézve. A nyakát és állát kisé előre nyújtotta, s a dereka szinte természetellenesen hajlott és ringott minden lépésére. Ruháját két ujával könnyedén felfogta és érzékiesen megfalta csavartá, úgy, hogy minden idoma sejtőmésen kifomálódott. A ruhája rózsaszín selyem-alapra áthu-

zott pókhálószerű csipkésövet volt, a mely puhán tapadt, fénylett és kápráztatott. Nyakát, vállait és karjait csupán lenge, átlátszó csipke borította. A kezein puha svédkeztűk voltak s az egyikben tenniszrakétét hímblt. A haja lezser kleofrizurában omlott a nyakába, kuszált, ideális rendetlenségben, csak néhány könnyen szétnyló teknőcztű tartotta az esetleges hatásos szétbomlásra elkészítve.

Kis szürke vászonzcipővel úgy suhant tova, mintha a testet öltött érdekes titkolózás lett volna.

A halvány arczocskáján merő unottság, fátadtság és idegesség ült.

Első benyomásra olyan volt, mint egy bimbókorban hervadó Mareschal-Niel rózsza.

A másik leány szembe jött vele.

Fehér-virágos karton ruhát viselt, tartósra keményített fodrokkal, szemérmes magas nyakkal és hosszú ujjakkal. Tele volt a keztyűtlen, napégette keze falusi szagos virágokkal: majoránna, muskátli, rezeda, viola, boldogasszonylapu, fodormenta ott csoportosult egy társaságban. Nő meg egy nagy tál meleg, mandulás kúrtós-kalácsot is cipelt.

A haja hosszú fonatban simul a háta-
 tához, a homlokától egyenesen, fodoritlanul; végében rózsaszínű, széles pántlikával átkötve. A termete egyenes, ruganyos volt, az arca piros, kicsattanó, a tekintete életvidám, mosolygós. Maga voltafriss elelenség.

Fehér horgolt-csipkés kötényét szalagbokróia tartotta a derekán.

Olyan volt, mint egy kipattanó, életteljes pünkösdi rózsabimbó.

Összetalálkoztak és csodálkozva néztek egymásra.

Mindkettő azt kérdezte a szemével: — Ki lehetsz te az én kertemben, te urikézősű csodabogár?

A sápadt leány azonnal feltalálta magát, leereszkedő sikkal odaszolt halk vontatottan. Affekta gesztusokkal kísérté szavait.

— Eltévészd ma a chére amie a parkunk labirintjében ... Kit keressz? ...

Nagy Péter orosz császár végrendelete 16 pontjára utal azután. Ez a látszólagos békét, alattomban azonban a folytonos agitációt írja a nemzetiségeknek elő.

Azoknak áll érdekében a törvényen változtatni, a kik a zavarosban akarnak halászni.

A nemzetiségi törvénynek két alap fogalma van. Elismeri a nemzet individualitását, de másfelől a magyar nemzetnek tagjúl állapítja meg a nemzetiségeket.

Általánossá teszi a magyar nyelv használatát, de biztosítja a maguk körében saját nyelvük használatát is.

A nemzetiségi kérdés a törvényes határok között nem veszedelmes. Utal Francia, Angol, Orosz ország példájára.

Hivatkozik Szent István törvényeire és az erdélyi törvényekre.

Ő úgy tekinti a jelenlegi helyzetet, mint egy orkesztrumot. Különböző hangokból muzsikálnak. Milyen szép ha még is meg van a harmonia. Ajánlja, hogy ne csináljunk diszharmoniókat.

Dr. Bernát Albert közbeszól: ott van Románia, a hol a magyart kiküszöbölük.

Indre László: az volna megakadályozandó, hogy bevándorlott idegenek ne vehessék meg a nemzet polgárainak területeit.

Kéri az állandó választmány határozatát helyben hagyni.

Dr. Bernát Albert igazat ad szólnak. Az a cél a javaslattal, hogy egyesek a zavarosba ne halásszanak. Ha azokat, a kik okupáltak, el kellene pusztítani, el kellene pusztítani a másik részt is. Követni kell Románia példáját. Most azonban fájdalom, éppen a nemzetiségek részéről történik a zavarosban való halászás. Ha a nemzetiségek vezetői mind olyanok volnának, mint Indre László s néhány társa, nem volna szükség a pozsonyi átiratra és annak pártolására. O különben köteleességet teljesít a felszólalásával. Tegyen a megye bölcs belátása szerint.

Bónis István: Más szemmel látja a pozsonyi és mással a mi viszonyainkat. A törvényt nem szívesen bolygatná. A megye e tárgyban már többször nyilatkozott. Most nincs szükség újabb megnyilatkozásra, mert az alkalom sem sürgeti.

Dósa Endre alispán ragaszkodik ahhoz, a mi eddig volt az álláspontja. E szerint hazánkban csak az egységes osztatlan magyar nemzet elismerése lehet. Ennek csúcspontja a hazafiság. Felolvassa erre nézve megelőzőleg kidolgozott álláspontját.

Ő azt látja, hogy a megye álláspontja az, hogy a nemzetiségi törvény hajtassék végre. A míg a politikai nemzet egységteljesen ki nem domborodik, addig fokozatosan kell törekedni arra, hogy az egységes önzetlen magyar nemzet megtestesüljön.

Szavazásra nem vitetvén a dolog, a választmány javaslata szerint az átiratot tudomásul veszik.

SZÍNHÁZ.

Aesopus. Rákosi Jenő romantikus vigjátékát telt ház nézte végig, mely sokat tapsolt a szereplőknek, kik jól sikerült előadásban mutatták be az elég rég nem látott darabot. A tegnapi telt ház élénk bizsogást tett arról, hogy a közönség mindig szívesen fogadja a jó drámai előadásokat, a melyre legjobban van a társulat is berendezkedve. A czimszerepet Tompa játsza szépen, hatatosan. A férfiak közül kitűnik még Szakács, Szentgyörgyi, s karakterisztikus alakításával Kassai. A nők közül kitűnik alakot produkált Lackó Aranka, ki állandó derűltségben tartotta ötletes játékával a közönséget. T. Halmi Margit, Tóvölgyi látták el még jól komolyabb szerepüket. Kis szerepében kivált Árpási Kata. Jók voltak még: Jankó Abigél, Váradiné, Hege-dius, Gál, Katona, Mátrai és Papp Miska.

A rozsályi malom. Kacziány Géza pályanyertes népszínműve vasárnap este kerül színre.

Bánk-bánt november 11-én adják Katona emlékeztetere.

Az arany ember vasárnap délutáni előadása kivételesen fél 3 órakor fog kezdődni.

Mascagni kudarcza New-Yorkban. Mascagni egész vállalkozása csufosan megbukott New-Yorkban. A new-yorki közönség megbörtönözve utasította vissza a maestro hevenyszt zenekarát és operatársulatát. A nagy kudarcnak oka tulajdonképpen Mascagni impressziója, a ki hihetetlenül kezdetleges zenészeket toborzott össze: Mascagni napoként 10 óra hosszat is tartott velük próbákat, még sem ment semmire. Ilyen körülmények között az egész trupp legközelebb odahagyja New-Yorkot és a birodalom belsejében próbál szerencsét.

Nyilatkozat.

Dr. Török István tisztelt kartársam a helyi lapokban vallástánári székünk betöltésének ügyében egy Nyilatkozatot tett közzé. Köztudomásra hozza ebben, hogy a szóban forgó tanári székre két pályázó adta be folyamodását. Bíró Sándor végezt papjelölt az egyik, ki jelenleg intézetünkben segédtanár; a másik *Tárkányi* György, a s-az. györgyi ref. főgymnasium rendes vallástánára. Egyben pedig nyilvánosságra hozza azt is, hogy ő Bíró S. mellett foglal állást, mert a B. megválasztását inkább kívánja a „közérdek”, mint a Tárkányiét.

A Török István t. kartársam subjectiv véleményéhez semmi hozzázárlásom nincs. Jussa van hozzá. Véleményét nem is indokolja; de nem is lehetne indokolni. Érzések dolga az efféle. S ezért erre, az ilyen ügyben kissé szokatlan ténre nem is követném. De mert teljesen subjectiv nyilatkozatát jelenlegi igazgatói minőségének feltüntetésével írta alá: ez a körülmény esetleg méltánytalan s talán nem is célszerűt megítélését vonhatja maga után a helyzetnek. Ezért — bármennyire nem kényerem a Nyilatkozatát — *kérem* a *szűkebb közönséget* tudom nyilvánosságra hozni a méltányosság és igazság érdekében, hogy a *Tárkányi* György megválasztását a kolozsvári ref. collegium érkeke szerintem ugyan inkább, előjárásunk ajánlása szerint pedig (a szavazatok a két jelölt közt egyenlően oszolván meg) éppen úgy kívánja, mint a Bíróét. — Az előjárás véleménye mellett pedig a mi egészen ellenétes subjectiv nézetünk abban, hogy ide vagy oda döntse el a választás esélyeit: nem jöhet s nem is jó számba; de nem is szabad, hogy számba jöjjön.

Kolozsvárt, 1902. nov. 7.

Kovács Dezső, a kolozsvári ref. collegium egyik rendes tanára.

MINDENFÉLE.

— nov. 7.

— Ev. ref. egyházkerületi közgyűlés. Az erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlés holnap délelőtti 10 órakor veszi kezdetét a theologia disztremében. — A gyűlést báró Bánffy Dezső főgondnok fogja vezetni. A közgyűlés sorrendjéből nem közzölhetünk semmit, mert hiába volt minden utánjárásunk és kérésünk, lapunk zártáig a püspöki irodától nem tudtuk azt megkapni közlés végett, pedig az egyházkerületi tagok, a kik közül már igen sokan érkeztek meg Kolozsvárra, bizonyára már ma este szerettek volna tájékozódni a holnapi közgyűlés programja felől.

— Kolozsvármegye legtöbb adót fizetői. Daczára annak, hogy az adócsavar folytonosan működik és mindig magasabb és magasabb adót préselnek ki egy- a kisebbektől, mint a nagyoiktól, Kolozsvármegye legtöbb adófizetői között az elsőek most kisebb adót fizetnek, mint fizettek hajdon. Előzőlt 20 évvel 10 ezer koronát fizetett a megye első virilise Bánffy György gróf. Az utána következő virilis, adója már 8 ezer koronára száll le. A 3-ik virilis 5 ezer koronával szerepel. A 4-ik már 4 ezerrel a 6-ik leszál 3900-ra. A 13-ik virilis 2000 koronával szerepel. A 16-ik virilis már két ezer koronán alul van. Az ezereket a 32-ik virilis rekészti be. Ő utána már csak a százazok következnek. A 79. tételnél már 50 koronás adók szerepelnek. A rendes tagok között a legkisebb adó a 178 tételnél 292 tételnél 293 korona. Azontul a póttagok következnek. Kezdi a 291 koronán, végzik 128 korona összegben. A póttagok száma 70.

— Kolozsvármegye okleveles virilisei. Ha át nézzük a virilisek névsorát, szomorúan tapasztaljuk, hogy a gazdasági oklevéllel bíró egyének a legtöbb adót fizetők között elenyésző csekély számban vannak. Csupán egy virilis van, a ki erdészeti és kettő, a ki gazdasági oklevéllet kérte adója kétszeres számításánál figyelembe venni. Az ipar sem helyezkedik előtérbe. Egy virilis kérte, hogy mint iparkamari tag, adóját kétszeresen számítsák. Az orvosi diploma sem érvényesülhet. A szegény orvosok küzdenek a létért s még annyit sem keresnek, hogy kérhessék adójuk kétszeres beszámítását. Csupán 1 orvosi oklevéllel bíró tudott bejutni kétszeres adó számítás alapján. A gyógyszerészi pályá egy látszik, inkább kedves. Három gyógyszerész tudott, diplomája segélyével a virilisek szerencsés társaságába bejutni. S ha okleveles gazda csak kettő van is, de diplomás mérnök van három; műszaki tanácsoksban tehát nem akad fenn a bizottság. Az igazságsszolgáltatás embereinek oklevelei öt ügyvédet és 6 bírót juttattak a bizottságba. Tudor van 7. Ne-hogy örök hárhozat érje az 1903 évre választott virilisek lelkeit, arról gondoskodik az a 15 lelkes, a kik oklevélükre hivatkozva, kétszeres adószámítás mellett juthatnak be a társaságba. A zsurnalisztika is képviselve van 1 taggal. A törvény szerint a szerkesztő adóját is kétszeresen számítják.

— Hangverseny. A ev. ref. theol. fak. „Ének- és Zeneegylete“ az egyházkerületi közgyűlés alkalmával Bendek Elek, Szász Edith k. a. és a vegyeshölgytagjainak szíves közreműködésével a „Theologus kör“ és az „Ifjúsági egylet“ pénztárainak gyarapítására a ref. theol. fakultás disztremében 1902. november hó 9-én d. u. 5 órakor hangversenyt rendez. Műsora a következő lesz: 1. Nyitány. Játsza az ifj. zenekar. 2. Szaval: Osváthy Gedeon. 3. Kurucz bordon. Éneklí az ifj. énekkar. 4. felolvasást tart Benedek Elek író. 5. Chopin: Scherzo. B. moll. Zongorán játsza: Szász Edith k. a. 6. Vig szavalat. Előadja Gál Jenő. 7. „Dal, virág, szerelem“ (keringő) Szövege Szász K.-tól, zenéje Borsay S.-tól. Előadja a vegyeskar az ifj. zenekar kíséretével.

— Salamon Ferencz emlékszoira. A kitűnő történetíró emlékeztetése a Magyar Történelmi Társulat mellszobrát emeltetett Budapesten, a Széchenyi szobor kertjében, melyet a jövő vasárnap nov. 9-én fognak leleplezni. A kegyeletos ünnepélyre meghívták a kolozsvári egyetemet s az erdélyi muzeumegyletet is, melyek díszes koszorút küldenek az erdélyi (dévai) származású jeles ír szobrára. Az egyetem és muzeum egylet képviselőjéül Szádeczky Lajos egyet. tanárt (Salamon egyetemi tanítványát) küldötte a szobor leleplezésére.

— Eljegyzés. Barátosi Finta Imre m. kir. ptiszt és tart. honv. hadnagy eljegyezte Dévay Idát Kolozsvárt.

— Szent Antal felolvasó est. A Szt.-Antal árvák részére Kolozsvárt létesített gyermek menedékház javára rendezni szokott legközelebbi Szt.-Antal felolvasó est f. hó 12-én szombat esti 6 órakor fog megtartani a róm. kath. főgymnasium disztremében, mely alkalommal Schwartzl Adél urhölgy, a r. k. leányiskola igazgatónője felolvasást tart: „Ütjegyzetek Norvégiáról“ című thémáról.

— Iparosok „Otthona.“ A kolozsvári iparosok tegnap este tartott értekezletükön elhatározták, hogy saját keblü ügyeik megbeszélése végett egy kört alkalmazzanak „Otthon“ névvel. A cél elérésére 50 koronás részjegyeket fognak kibocsátani. Az értekezlet után vacsora volt, a melyen számos felköszöntőben üdvözlötték a kezdeményezést.

— Az egyetemi tanárok fizetése-melése. Tegnap az egyetemi tanács dr. Kétyi Károly rektor vezetésével memorandumot adott át Lukács László pénzügyminiszternek, a melyben az egyetemi tanárok és tisztviselők fizetésének javítását kéri. Wlassics Gyula közök. miniszternek is hasonló tartalmu memorandumot adott át a tanács.

Adományok. A Szent Antal gyermek menház javára dr. Hevesi Imrénő urasszonytól 10 koronát vettünk. Az Emke javára Orbán János ur Zsiboról 8 kor 70 fillért küldött. Ez összeghez hozzájárultak: Csikos 5 kor. Simó 2 kor. és többen 1 kor. 70 fill. Mindkét összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— A kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság ülése. Tegnap este népes gyűlést tartott a kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság választmányra Turcsányi Gyula elnökle alatt. A gyűlésen megállapították a 19-én tartandó estély műsorát. Solyom János tanár fog felolvasni, „Kossuth Lajos az iparosokért“ czimen. Benkő Sándor egy. h.

szaval. A kereskedők és kereskedő ifjak dal-egylete énekel. A gyűlésen bejelentették, hogy a mult gyűlés összes határozatait az elnökség végrehajtotta. A kiadványokat elkészítette és szétküldte.

A kolozsvári oltáregysület tisztelttel értesíti tagjait, hogy a rendes havi társulati isztiszteltetés vasárnap, nov. 9-én tartja meg. Választmányi gyűlést nov. 16-ikára teszi, a főltár és tábornakul megadása napját pedig Majláth Gusztáv Károly püspök ömlöttségétől teszi függővé, a ki előreláthatólag személyesen végzendő a szent ténykedést. A főltár és szentségház stilszerű átalakításán B. Bak Lajos műasztalos dolgozik már hetek óta nagy ügyszerezzettel.

— Gondnok-választás. N.-Enyedről írják: A Benthlen-kollégium gondnoki karában egy hely üresedésbe juttott Csató János kir. tanácsos, nyug. alispán lemondása folytán. Mivel a lemondó főgondnokot, ki az intézet ügyeinek élén a legválasztásosabb időkhöz kifejtett odaadó működésével elővülhetetlen érdemeket biztosított magának, ismételt kérésekkel sem sikerült lemondása visszavételére bírni: a kollégiumi előjárás megkeresésére egy gondnok állás fog a f. hó 8-án kezdődő egyházkerületi közgyűlésen választás útján betölteni. Jelöltek: Gáspár János ny. megyei főjegyző, gr. Bethlen Sándor orsz. képviselő és dr. Varró László, Nagyenyed város polgármestere.

— A körömdi iskola botránya. Szombathelyről írják nekünk, hogy az ottani törvényszék zárt ajtók mögött tárgyalta Mocsári Ignác körömdi tanár bűnpörét. Mocsári, a ki a körömdi polgári leányiskola tanitott, néhány növendékkel büns viszonyt folytatott. Amikor e kinos szenzáció kitűdött, Mocsárit letartóztatták s a szombathelyi törvényszék dr. Laky Kristóf kuriai bíró elnöklete alatt ült törvényt fellette. A tárgyalás első napja a bizonyító eljárásal telt el, melynek befejeztével a királyi ügyész Mocsárit két rendbeli csábítás büntetével vádolta. A törvényszék doktor Cziffrak védő által felhozottakat figyelembe véve Mocsárit a btk. 233. §-ába ütköző a 235. §. 2. p. szerint minősülő büntett miatt az enyhítő 92. §. alkalmazásával két és fél évi fegyházra, öt évi hivatalvesztésre ítélte, s a kiszabott büntetésbe a vizsgálati fogságból két hónapot beszámított. Az ítélet ellen az ügyész és a védő fellebbezett, a védő azért is, mert Mocsárit a törvényszék nem bocsájtotta ideiglenesen szabadon.

— A kisebb tisztviselők fizetés rendezése. A tisztviselők nevében Vörös László országgyűlési képviselő kérvényt adott be a képviselőházhoz az 1600 koronás legkisebb fizetés iránt. A kérvényben a tisztviselők kéri, hogy a IX. X. és XI. osztályban levő, körülbelül 20.000 tisztviselőre nézve fogadják el a törvényhozás a tavalyi tisztviselői kongresszus elöterjesztését s minden fölött adja meg az 1600 korona kezdőfizetést. Ha ez nem adatik meg, az utobbi három osztályban levő budapesti tisztviselők rosszabb helyzetbe jutnak, mint eddig voltak. De meg kell adni az 1600 koronás minimumot, mert a végrehajtási törvény megadja, továbbá, mert az osztárk és a bosznia hercegovinai tisztviselők is megkapták. A kérvény utal arra, hogy 20.000 család megélhetésére való tekintettel nem lehet sok az a 8 millió korona, a mennyivel többbe kerül az 1600 koronás minimum az 1400-asnál.

— Az aradi sikasztás. A nagy sikasztástban folytatott vizsgálat immár a befejezéshez közeledik. A vizsgálat jelenleg annak megállapításán fáradozik, hogy Böhm-nek mennyiben volt szüksége Konsitzky segélyére s mennyire terheli a büntetőjogi felelősség a csejvezető titkárt, mint Böhm társát a sikasztásban? A szakértők véleménye szerint ugyanis Böhm a főszámlán elkövetett sikasztásait Konsitzky nélkül is végezhetette, a nélkül, hogy a legkevesebbet is sejtethet volna vezérigazgatójának büns ténykedéséről. Konsitzky tulajdonképpen csak abban segédkezett Böhmnek, hogy az igazgatóságilag leirni rendelt mintegy 90.000 koronát az aktiv vagyona állította be. Ebből azonban a részvényeseknek sem káruk nem származott, mert ezt a most hiányzó összeget a részvényesek már előre felvették osztalékokban. Konsitzky így csak az okirathamisítás büntetésében volt segédja Böhmnek, s az ügyészéggel előrelátólag csak a közokirathamisítás büntetésében való büntettség miatt fog vádat emelni a titkár ellen.

— Merénylet a szultán ellen. Ügyesen kieszelt merénylet kísérelt meg a szultán ellen Hussein nevű istállómestere. Mielőtt azonban merényletet végrehajtott volna lefűltek az istállómestert. Amikor a szultán a Hamidie mecsetből imájáról tért vissza a palotába, a nagy kapu előtt egy ember topant a szultán elé. A szultán testőrei ügyet sem vetettek a meghúzódo alakra, akit különben is ösmertek. Hussein hirtelen előlépett s éktelenül kiabálni kezdett. A szultán intésre testőrei oly vehemenciával támadtak Husseinra, hogy az rögtön összerogyott. Hussein, hogy a figyelmet magáról elvonja, „Éljen a szultán“ kiáltással tört ki, miközben egy kérvényt akart átnyújtani a szultánnak, melyben arra kéri a szultánt, mentse őt fel katonai szolgálata alól. Amikor megmozdított két töltött revolvert találtak nála, amiből nyilvánlál, hogy Hussein gyilkos szándékkal közeledett a szultán felé.

Mulatság.

Házbersegélyző filléregylet estélye. A jelek után itélve ez estély már is sikerültnek mutatkozik. Buzgó elnöke Kosza Ferencné, a nagyszámú rendező-bizottság agilis elnöke, gróf Haller Jánossal az élén, mindent elkövet a siker érdekében. Biztosítja a sikert a gazdag és felette értékes műsor is, mely a közönségnek, bizonyosok vagyunk, igazi műélvezetet fog nyújtani. A filléregylet tehát nemcsak támogatást kér, hanem ennek ellenében megfelelő értéket is nyújt. A filléregylet november 8-ik estélyét ajánljuk a n. é. közönség jóindulatú figyelmébe.

A házbersegélyző egylet holnapi estélyének hangverseny műsorában annyi változás lesz, hogy Váradí Erzi k. a. egy halálése miatt akadályozva lévén közreműködni, helyette zongorán Miss Florence Torring fog játszani.

Együttal figyelmeztetjük az ev. ref. egyházi közgyűlésre jövő urakat, hogy az estélyre meghívó nélkül is szívesen láttatnak.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefontudósítása és sürgönylevelei.

Apponyi és a katonai javaslat.

Budapest, nov. 6.

Az ujoncz jutalékra vonatkozó javaslat leginkább Apponyi gróf ellenzésén szenvedett hajótörést. A gróf ugyanis a leghatározottabban kijelentette, hogy ha a katonai javaslatokat abban a formában, amelyben első ízben a bizottság elé bocsájtották, a Ház elé terjesztik és azok újra a bizottságok elé kerülnek, akkor lemond elnöki méltóságáról. Az tudvalevő, hogy gróf Apponyi ennek a kérdésnek az eldöntése idején vonult vissza sürgős magánügyek elintézésére és akkor ment báró Fehérváry hirtelen Bécsbe, hol gondoskodtak arról, hogy gróf Apponyit kőkép befeketítsék, a mi ezeknek az uraknak tán nem is kerül nagy fáradságába.

Kirándulás Kolozsvárra.

Budapest, nov. 6.

Az országos kaszinónak több tagja dr. Molnár Ákos képviselő indítványára kirándulást rendez Kolozsvárra a Mátvás szobor megtekintése végett, amelyre koszorut is fognak elhelyezni. A kirándulásban Benkő Gyula, Lator Sándor képviselők, Törley Józsvf pezsgőgyáros, Matranek táblabíró, Lende Károly és Rényi Dezső a főváros főjegyzője vesznek részt. A társaság szombatn délután két órakor indul el a fővárosból.

Vasárnap délelőtt elzarándokolnak a Mátvás szoborhoz megkoszorúzzák azt megnezik a város nevezetességét, este a színházba látogatnak el, ahol a páholyokat már lefoglalták. Hétfőn reggel visszatérnek a kirándulók a fővárosba.

A katonai javaslatok.

Bukarest, nov. 7.

Az ujonczlétszám felemelésére vonatkozó javaslatok minden pártan nagyon kellemetlen érzést szültek s különösen a függetlenségi pártan nagy az elkeseredés miattuk.

E két új javaslat is akkora sérelmet képez, hogy az ellenzéknek mindent el kell követnie, hogy törvény erőre ne emelkedjenek.

A függetlenségi pártel is van határozva, hogy a legerősebb támadást fogja ellentünk intézni.

Az elkeseredés a javaslatokkal szemben annál nagyobb, mert mindenki azt hitte, hogy midőn a póttartalékosok behívásáról szóló javaslatot elejtik ez azért történik, hogy az abban foglalt jogtalanság orvosolassék és a hadsereg szaporításának elviselhetlenné vált terhei ne fokoztassanak. És ime kisült, hogy a bécsi katonai tanácskozások eredménye nemhogy enyhítene a törvényhozás által elfogadhatatlannak tartott követeléseket, hanem ellenkezőleg nagyon ösztönít, de nagyon katonásan még sokkal több ujonczot akarnak megszavaztatni és a jogsérelmet sem orvosolják. Mert a nyolcz heti szolgálattal tartozó póttartalékosok közül is visszatartanak hat ezert, az ujonclétszámot pedig a jövő évre ugy a közös hadseregnél, mint a honvédségnél nagyobb számban állapítják meg, mintsem szükségesnek tartották az október közepén beadott javaslatokban.

Eddig is sokallottuk s közös hadseregnek szállítandó évi 44076 ujonczot, most 53404-et követelnek Magyarországtól. Ez 8228-al több hadköteles fiatal embert soroz be három évre tényleges szolgálatra a közös badsereghez. Ezenfelül a póttartalékosok soraiból visszatartanak a tüzérségnél és a hajóhadnál nem 5800 embert, amennyire a költséget a delegáció megszavazta, hanem 6000-et, tehát ott is többet és ebből Magyarországra esik kétezer, amely a fenti többlettel együtt 11228 magyar ifjúnak a közös hadsereghez való kényszerítését jelenti. Ha még ehhez hozzáadjuk a honvédujoncok létszámának 3000 emberrel való szaporítását, kitűnik, hogy 15.000-el több katonát követelnek Magyarországtól, mint a mennyi a védtörvényben meg van állapítva. Eddig adtunk mindössze 54.576 katonát, ezental adjunk 66.804-et. És még a póttartalékosokat azonfölül,

Gyönyörű kilátások szegény országunkra! Ki ne tudná, hogy a katonai szolgálat terheisége egyik főoka költségvetésének állandó elmékedésének, közgazdaságunk hanyatlásának, népünk testi elfajulásának és a kívándorlásnak.

A csongrádi mandátum.

Budapest, nov. 7.

A csongrádi választás megvizsgálására kiküldött bizottság ma délelőtt Apponyi Albert gróf elnökle alatt ülést tartott.

A bizottság 7 szóval kettő ellen ajánlja a Háznak, hogy a csongrádi választókerület képviselő küldési jogát ne függessze fel.

Országgyűlés.

Budapest, nov. 7.

A képviselőház mai ülésen Apponyi Albert gróf elnök, a napirend előtt bejelentette, hogy Nesi Pál képviselő jelentést tett neki, hogy a budapesti honvédpáncsnokság, a **Mátvás-szobor leleplezése alkalmával a Gotterhalte elleni tüntetésből kifolyólag becsületügyi eljárást indított ellene. A miben mentelmi joga megsértését látja.**

Olay Lajos indítványozza, hogy a mentelmi bizottság már ma délután, vagy legkésőbb holnap délelőtt tárgyalja ezt az ügyet.

Perczel Dezső, a mentelmi bizottság elnöke azidő rövidsége miatt kéri azt a jövő hét valamelyik napjára kitűzteni.

A többség Perczel indítványát fogadja el.

Következett a napirend: az indemnyti javaslat tárgyalása.

Lengyel Zoltán volt az első felszólaló.

Beszédében többek közt felhozza, egy nagyváradí szerkesztő esetét, a kit a Gotterhalte miatt megfosztottak katonai rangjától, mint becstelent, de azért ő az ilyen embert becsüli és tiszteli.

Helyeslés és taps a baloldalon.

Apponyi elnök megjegyzi, hogy azért az, a kit megfosztanak rangjától, nem becstelen.

Kiáltások balfelől:

Annak tartják, nem párbajoznak vele!

Itt van Mattasich!

Zajos helyeslés.

Erre az elnök öt perczre felfüggesztette az ülést.

Szünet után Tallián elnököl.

Lengyel folytatta beszédét.

A czivillistáról szólva azt kéri: A király kéri-e a felemelést?

Tallián elnök: Mindenről a kormány felelős, ne tessék a királyt a beszédbe bele keverni.

Lengyel: De a királynak kéri a kormány.

Pichler: Csak fizetésjavításról van szó. Lengyel végül kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölő szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYAR MIHÁLY.

Nyilttér. *)

>

Nyilatkozat.

Mivel Issekutz János joghalgató ur általam kifogásolt eljárását előttem kellően tisztáztam, az Ellenzék f. évi november 5. számában rá vonatkozólag közzétett sértő nyilatkozatot ezennel nyilvánosan semmisnek tekintem.

Előttünk:

Erőss Béla.
Benke Antal.

Bodó Albert
Issekutz János.

Az Erdélyi bank és takarékpénztár

részvénytársaság

a december 1-én esedékes 4% magyar koronajáradék szelvényeket már

folyó hó 20-ától kezdve minden levonás nélkül, **díjtalanul** beváltja, valamint az **új szelvény-ívet** a

Ujabb árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törv. szék 1902. 4509 és 5035. számú végzése következtében Dr. Deák Albert ügyvéd által képviselt Erdélyi bank és takarékpénztár javára Száva András és társai ellen 600 K. s jár. erejéig 1902. évi május hó 21-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 1428 kor. 30 fillérre becsült következő ingóságok, u. m. Száva András és neje: Szobabutorok és gazdasági eszközök nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a moosi kir. járásbíró 1902. évi V. 143/4. számú végzése folytán 600 kor. tőkekötvetelés ennek 1902. évi március hó 1-ső napjától járó 6 százalékos kamatai, egyharmad százalékos váltóidő és eddig összesen 194 kor. 75 fillérben bíróilag megállapított költségek erejéig Botházán alperesek lakásán leendő eszközökre 1902. évi november hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881 évi LX. t. cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbet igényelők, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltaták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t. cz. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mooson 1902. évi október hó 28. napján.

Ferecz György,
kir. bír. végrehajtó.

2050 szám.

1902.

Árlejtési hirdetmény.

A szamosújvári kir. orsz. fegyintézet részére az 1903. évi január hó 1-től 1903. évi december hó 31-ig szükséges mintegy 100 metermáza kaukáziai, budapesti +es vagy bihar szilágyi I. gyémántos tisztított kőolaj szállításának biztosítása végett, a Nagyméltóságú n. kir. Igazságügyministeriumnak 1902. évi október hó 31-én 29576/1902. I. m. III. szám alatt kelt magas rendeletére 1902. évi november hó 20-án délelőtti 11 órakor a fegyintézet hivatalos helyiségében írásbeli zárt ajánlatok elfogadásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtést tartok. Az árlejtésen való részvételre azzal hívom fel vállalkozni kívánókat, hogy az ajánlati értéknek megfelelő 5%-nyi bántpénzt az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban kötelesek letenni; s a mennyiben az igazgatóság előtt ösmeretlenek, hatósági bizonylattal igazolni, hogy nagyobb vállalatokra képesek és szerződés kötésre jogosultak.

A jelen kivonatos és a részletes feltételeknek is megfelelően szerkesztett, az ajánlattevő által szabályszerűen aláírt, bántpénzzel felszerelt és egykoronás bélyeggel ellátott, bepecsételve bérmentesen beterveztetett írásbeli zárt ajánlatok borítékára ráírandó, hogy az „ajánlatot” tartalmaz. Ezen ajánlatok a szóbeli árlejtés megtörténte után nyilvánosan bontatnak fel, — a ki-tűzött határidő után érkezettek figyelembe nem vétetnek. Tartalmaznia kell továbbá a zárt ajánlatnak:

a) ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ezen kivonatos és az intézet hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető részletes szállítási feltételeket ismeri, s magát azoknak mindenképpen aláveti.

b) a szállítandó cikk egységi és ez alapon összarát koronáértékben számmal és betűvel olvashatóan írva.

c) ajánlattevő nevét, lakását, polgáriállását tisztán kiírva.

d) ajánlattevő azon határozott kijelentését, hogy a szállítandó cikket ő maga fogja e termelni előállítani vagy mástól szerzi be utóbbi esetben, hogy hazai vagy külföldi forrásból eszközli-e a cikk beszerzését egészben, illetve annak egyes részeiben.

Kir. orsz. fegyintézeti igazgatóság.
Szamosújvár, 1902. november hó 6-án.

1-3 Uhlyarik Albin,
igazgató.

Világ-Panoráma

elsőrangú műintézet
Kolozsvárt, Szentegyház-utca 3 szám.

1902 november 1-től november 8-ig.
Érdekes utazás

NÁPOLY

szép környékén.

Uj sorozat minden vasárnap.
Mindennap nyitva (vasár- és ünnepnapokon is)
reggel 10-től 12-ig délután 2-10.

815. 44—x. Az igazgatóság.

Tusnádfürdőre

a jövő év fürdő-
idény tartamára
elsőrangú

Népzenekar

kerestetik.

Ajánlatok a beta-
nult zenedarakok
lajstromának be-
mutatásával 1196 2-3

Brassó, Vár-utca 7. sz. a.
a fürdő Igazgatóságához küldendők.

ÁKONTZ SÁNDOR Erdélyrészi

legregibb
Kézimunka, Kötött és Rövidaru Raktára
Kolozsvárt, Mátyás király-tér, Saját ház.

Ajánlja

kézimunka ujdonságait

ugysintén az összes hozzávaló szövet és

fonalait.

Béllés, Peltsche, Zsinor, galandok és szabó kellékekből.

Határozott árak, pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan teljesít. 866. 26-50.

MATUTSEK JOZSEF

férfi-, női- és gyermek-czipész üzlete
Kolozsvár, Főtéri Státus-palota 3 sz.

Ajánlja dúsán ellátott általán legjobbnak elismert

Czipő-raktárát a helyi és vidéki t. közönségnek.

Megrendelések beküldött mér-
ték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyag-
ból és divat szerint lehetőleg gyorsan tel-
jesítettnek. 910. 80—x.

Megvételre kerestetik
körülbelül 50—100
kocsirakomány 2 évi
vágású száraz

hasábos usztatott,
vagy nem usztatott

bűkk tűzifa

1012 28-30

Szives ajánlatokat „Fakereskedő 100”
jelige alatt a kiadóba kérek.

KOLOZSVÁRI

Takarékpénztár és Hitelbank

RESZVÉNYTARSASÁG.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyveskékre vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és kisorsolt értékeket olcsón számítól le.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt kolozsvári házakra és földbirtokra

Előleget ad értékpapirokra.

Értékpapirokat, érmekeket vesz és elad saját és idegen számlára.

Zálogháza (bejárat a király-utca felől) délelőtti 8—12-ig, délután pedig 3—5-ig áll a közönség rendelkezésére és előleget ad ékszerre és ingóságokra.

Aruraktárai (apályaudvar mellett) olcsón kezeli a betárolt árukat és azokra előleget adnak 74. 80—*

Ugyanott

The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérigynöksége.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

KIADÓ LAKÁS

3 szoba, konyha, kamara,
pincze, kerttel együtt külön
telek az indóház közelében

jutányos árban azonnal kiadó.

Cím: az **Ellenzék**
kiadóhivatalában.

Hol lehet
Ellenzéket

kapni:

Ludasi, Nagytőzse, (Főtér.)
Globus, (Főtér.)
Gácsér Mari, Szentegyház-ut.
Strahál Ferencz, (Büchel
utóda) Főtér.
Flora Gyula, Széchenyi-tér.
Ámirás Bogdán, (Deák
Ferencz-utca.)
Benke Dezső, (Kossuth
Lajos-utca.)
Juhos László, (Egyetem-ut.)
Baka József, (Árpád-utca.)
Végh Sándor, (Egyetem-ut.)
Kriszoffer, (Ferencz József-ut.)
Schwarz, (Főtér.)
üzletében.

Az Erdélyrészi Tárházak

Értekezhetni:

B. Bak Lajosnál

Kolozsvárt,
Malom-utca 28.

ellátott raktáraiban legolcsóbb feltételekkel
és termény
valamint
fűrészáru és
tűzifa

1203 1-1

Erdélyrészi Tárházak.

Az őszi és téli időnyre beérkeztek a legjobb és legmegbízhatóbb áruim.

Van szorosom értesíteni a n. é. közönség becses
figyelmébe ajánlani legújabb párizsi modellimeket,
selyem, tennisz és gyapjú blousokban selyem,
szőrme és gyapjú szoknyákban.

Kizárólagos nagy raktár

Smyrna, Argaman, Axminster és
Velvet szőnyegekben.

Ágyterítők, csipke függönyök és
paplank.

Gyári raktár:

Első minőségű vásznakból.

Asztal és ágyneműekből.

Menyasszonyi kelengyék

a legolcsóbbtól a legmagasabb árú egészen raktáron van-
nak. Megrendelés szerint bármilyen kényes izlésnek meg-
felelően pontosan elkészítik. 1945. 11—20.
Magamat továbbra is a n. é. közönség b. pártfo-
gásába ajánlom kiváló tiszteltet!

ZSIRAI MÓR

fehértérű és kelen-
gye áruháza.

Nagyságos asszonyom!

Tulhalmazott áruaktáram kényszerít hogy
legújabb őszi és téli ujdonságaimat mélyen
leszállított árakba b. figyelmébe ajánlom

Mosó bársony mtr. 59 kr.
" mintázott 69—82 kr.
10.000 mtr. Tennesz Flanel 17½ 19 kr.
Bársony flanel chiné mintás 39 kr.
200 mtr. 120 cm. széles Tiszta gyapjú
Damentűch és sima chottisch csik-
ruha szövetek 95 kr.

Gloria selyem I. rendű minőség 60
cm. széles 52 kr.
1 vég 23 mtr. Lánczfonal vászon . 5.65 kr.
Leszabott Flanel alsó szoknya . . 75 kr.

Mintákat ingyen és bérmentve
helyben és vidékre.

Kiváló tisztelettel. 914. 28—x.

Herskovits J. Mór,

Unió-utca 6 szám.

KOLOZSVÁRT.

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

Deák F.-utca.

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtat-
ványok előállítására, melyeknek az izléses külső
belbecsét is emelni van hivatva.

„ELLENZÉK” KÖNYVNYOMDA

Telefon 233.

Telefon 233.

De éppen olyan csinnal és lehető olcsó árban
készít mindennemű egyszerű nyomtat-
ványokat is és ezeknek nemcsak csinos, hibátlan,
hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendeléseket a legpon-
tosabban teljesít.